

Czym jest cnota?

Personifikacja cnoty w Bibliotece Celsusa w Efezie

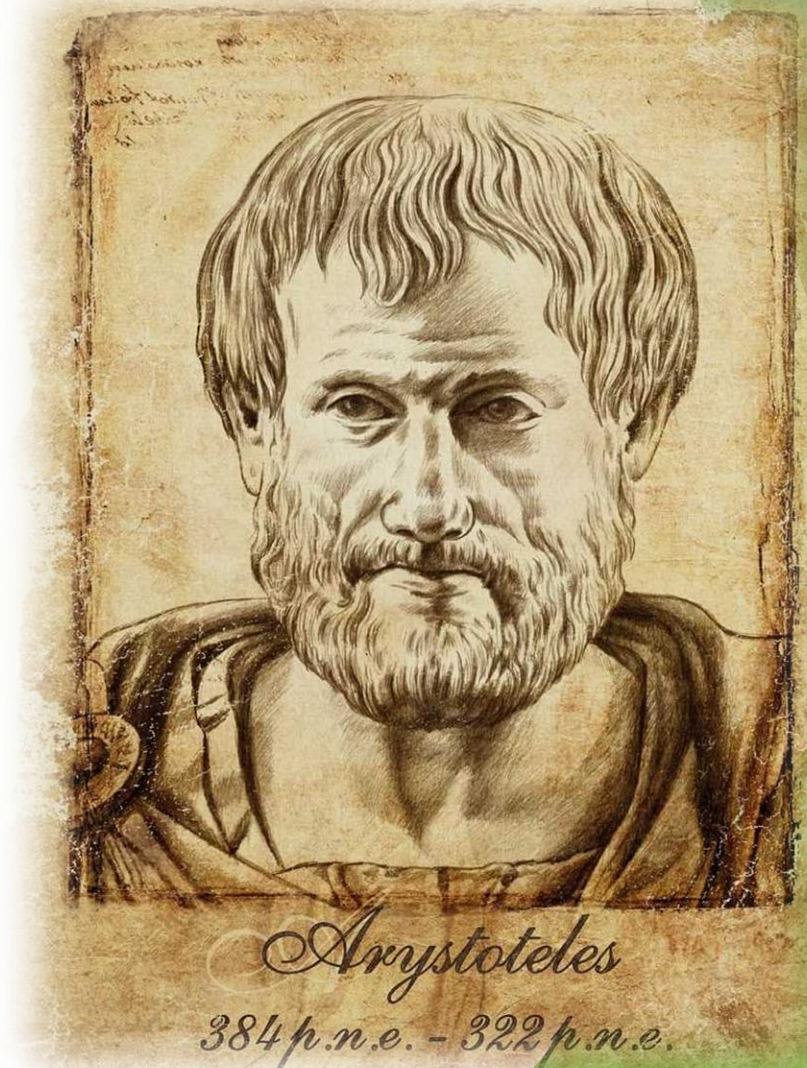
Pojęcie cnoty w starożytnej Grecji

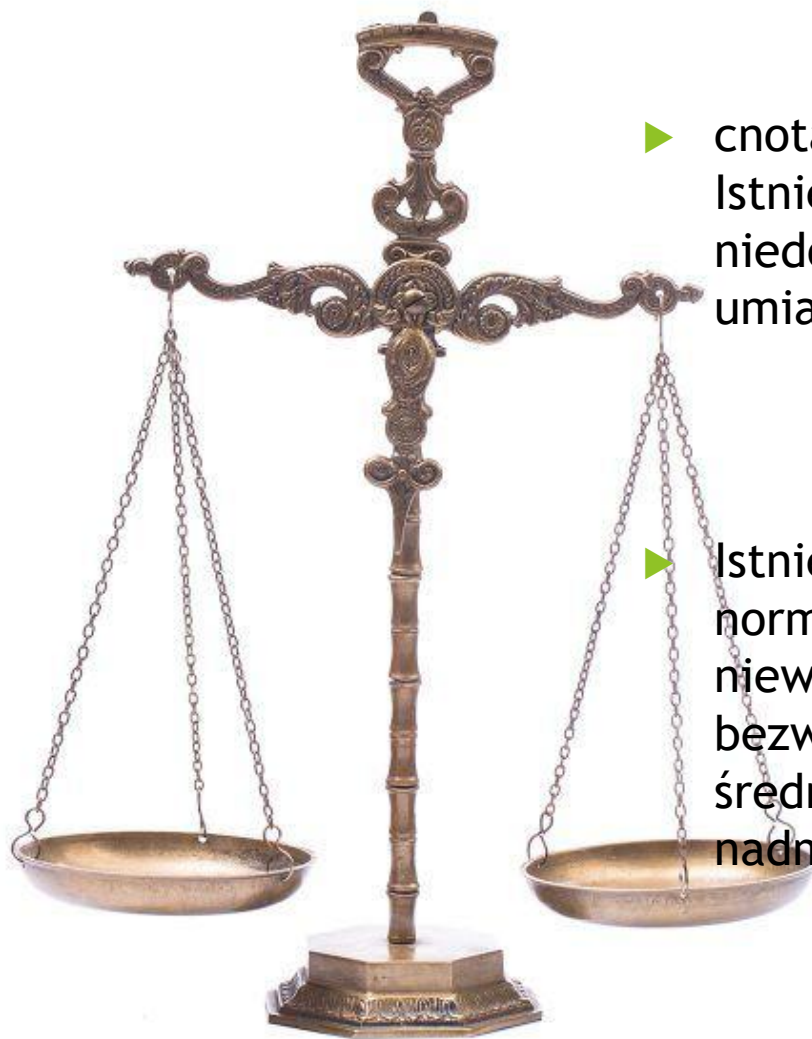
- ▶ Pojęcie *cnoty* wywodzi się z funkcjonującego w starożytnej Grecji pojęcia *areté*.
- ▶ Początkowo oznaczało męstwo i bohaterstwo.
- ▶ W okresie archaicznym, miejsce jednostki w społeczeństwie i jej powinności były ściśle wyznaczone. Cnota polegała na wypełnianiu powinności związanych z rolami społecznymi wynikającymi z jej urodzenia. Posiadanie cnoty było utożsamiane z byciem arystokratą. Stąd też niekiedy *areté* tłumaczona jest jako *dzielność* czy *sprawność*.
- ▶ Z czasem *areté* uniezależniła się od statusu i pochodzenia społecznego.

CNOTA JAKO DYSPOZYCJA według Arystotelesa

- „(...) tak zatem cnota jest dyspozycją odnoszącą się do wyboru, polegającą na postawie pośredniej ze względu na nas, określanej przez rozum, tak jak określiłby ją człowiek roztropny”

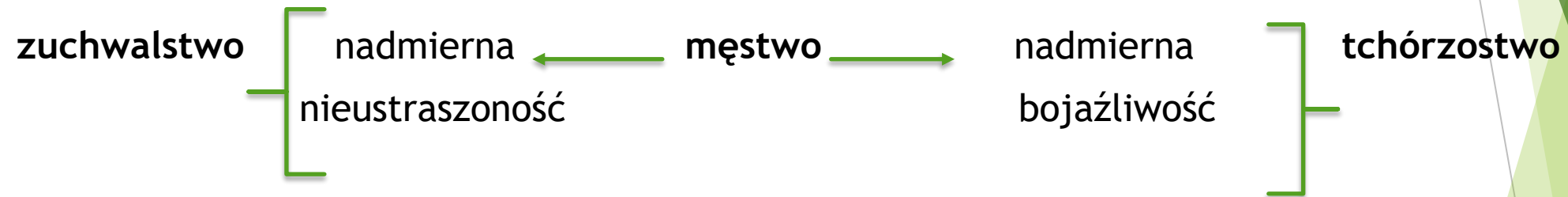

Cnota- wyważony środek

- ▶ cnota jest umiarem pomiędzy nadmiarem i niedostatkim. Istnieją trzy dyspozycje, z których dwie są wadami- nadmiar i niedostatek oraz jedna, która jest zaletą- umiar. Nie ma bowiem umiaru w naddatku ani deficycie.
- ▶ Istnieją jednak pewne zachowania, które odstępują od tej normy. Z samych ich nazw wynika bowiem, że są czymś niewłaściwym, np. radość z powodu niepowodzenia innego, bezwstydnosć czy zawiść. Nie można w nich doszukać się średniej miary, gdyż same w sobie już są niegodziwe, a nie ich nadmiar czy niedostatek

Rodzaje dyspozycji

- ▶ Nadmiar
- ▶ Niedostatek
- ▶ Umiar

Św. Tomasz z Akwinu

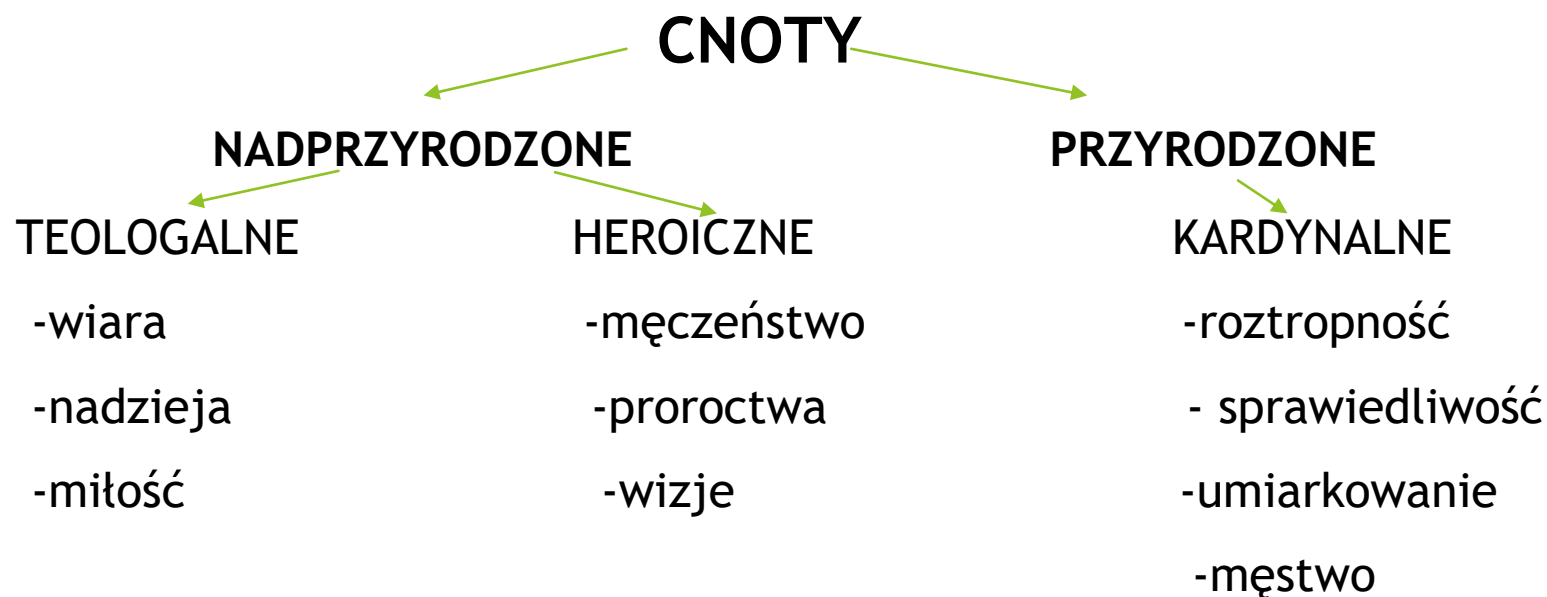

Działaniem prowadzącym do cnoty jest działanie dobre. Rzecz jest dobra o ile jej działanie odpowiada jej istocie.

Człowiek zaś z istoty jest człowiekiem rozumnym. Tak więc działanie ludzkie musi być dobre dzięki temu, że opiera się na słusznym sądzie rozumu.

Cnota z w kontekście chrześcijaństwa

- ▶ W etyce chrześcijańskiej cnotą nazywana jest trwała zdolność do czynienia dobra etycznego, które określone jest przez prawo naturalne, Dekalog i przesłanie ewangeliczne Kazania na górze.

Cnoty konfucjańskie

- ▶ w myśl konfucjanizmu cnota nie jest cechą charakteru, lecz konkretem określonym przez czyn, osiągalnym celem, objawiającym się zewnętrznym działaniem. Nie jest cechą wrodzoną, ale można ją osiągnąć przez praktykę

禮
lǐ

智
zhì

信
xìn

仁
rén

義
yì

1. Humanitarność
2. Sprawiedliwość
3. Obyczajność
4. Wiedza
5. Wierność

Bibliografia:

1. Etyka nikomachejska, Arystoteles, PWN, Warszawa 2011
2. Traktat o cnotach, św. Tomasz z Akwinu, ANTYK, Kęty 2006
3. Encyklopedia chrześcijaństwa,- historia i współczesność: 2000 lat nadziei, wyd. Jedność, Kielce 2002,